

Szűcs Sándor igehirdetés-elméletről írt tanításából különösen egy részletet szeretettel ajánlok azoknak a testvéreknek a gyülekezetünkben, akik bizonytságot tesznek vagy ígét hirdetnek, sőt azoknak is, akik az igehirdetéseket hallgatják.

Bereczki Sándor

Az igehirdetésről

AZ ÉLŐ IGEHIRDETÉS TARTALMI JELLEMZŐI

Krisztocentrikus
Textusszerű
Profétikus beszéd
Konkrét és gyakorlatias

1. Az élő igehirdetés krisztocentrikus:

A prédikáció: krisztológia a szószéken! Nekünk állandóan Krisztust kell prédikálnunk – mondja Spurgeon – hiszen Őbenne foglaltatik az evangélium! Az Ő személye, életműve, váltságshalála és feltámadása keresztyén hitünk alapja és tartalma. És erre az evangéliumra van szüksége mai világunk emberének is: nekünk nem filozófiát, történelmet vagy ideológiát kell tanítanunk a szószékről, hanem az egyszerű örömhírt: az ember bűnösségét, az újjászületés szükségességét, a bűnök bocsánatát Krisztus helyettesítő áldozata érdeméért és a hit által elnyerhető örök üdvösséget. Ezt az üzenetet semmi nem homályosíthatja el mondanivalónkban! Ahogyan Bibliánkat felnyitva mindenütt Krisztussal találkozunk, hiszen minden igevers „Krisztusra vezérlő mester”, így kell, hogy minden prédikációnk is Krisztushoz irányító és ösztönző bizonytságtétel legyen.

2. Az élő igehirdetés textusszerű:

Az igehirdető legfontosabb feladata és legnagyobb felelőssége a megfelelő textus megtalálása – azaz elkérése, „kiimádkozása” Istentől! Uram, mit akarsz Te ma a gyülekezeted asztalára tenni eledelként? Melyik az az igazság, az a tanítás, bátorítás, vigasztalás, amelyre a gyülekezetnek szüksége van? Milyen konkrét kérdésekre várnak megoldást a prédikációtól? Mert Istennek minden egyes alkalomra, minden gyülekezet felé van konkrét mondanivalója! És a prédikátor feladata ezt a mondanivalót megtalálni és tolmácsolni. Hogyan lehet rátalálni? Az igazi textus a Szentlélek ajándéka! És egyetlen csalhatatlan ismertetőjele van – írja Spurgeon – az öröm, amit az olvasása okoz. Az igazi textus felgyújt, izgalomba hoz, térdre kényszerít, és addig nem hagy nyugodni, míg nem beszélünk róla! Várni kell erre az igazi textusra, akár az istentisztelet előtti utolsó óráig is! Mert enélkül lehet tartalmas, igei a beszédünk, nem sokat ér, hiszen nem az Isten üzenete! Csak azt vihetjük a szószékre, amit az Úrtól kaptunk - és aki kéri, aki nem elégszik meg kevesebbel, az meg fogja kapni.

Második megjegyzésünk pedig, hogy a prédikációnak mindig magából a textusból kell kiindulnia, arról kell szólnia és ahhoz kell visszatérnie! Isten üzenete az a bibliai Ige, amit beszédünkben kibontunk: ha attól eltérünk, az Isten üzenetétől térünk el. A textusszerűség jelenti azt is, hogy prédikációnkban élesen szem előtt kell tartani minden bibliai hely sajátos, külön értelmét, és nekünk ezt kell felfedeznünk, kibontanunk és alkalmaznunk.

3. Az élő igehirdetés profétikus beszéd:

Az igazi igehirdetés nem csupán Istenről szól – hanem azon keresztül maga Isten szól! Mert az igehirdetés célja és feladata az Isten jelenvalóságának hirdetése és bemutatása. Az igehirdető küldetése sokban hasonlít az Ószövetség profétáinak hivatására: Isten mindenkor aktuális mondanivalóját és akaratát nyilvánítja ki, bűnbánatra és megtérésre hív, az üdvösséget készíti elő. Ezen követelményeknek kell megfelelnie a prédikációnak is. A profétikus beszéd megérinti a lelket, feltárja a szívet Isten előtt, és válaszra kényszerít. A profétikus igehirdetés mögött ott van az élő Isten ereje és megtapasztalható szeretete. Isten az, aki hat, aki kinyilatkoztatja magát – de nem akármilyen prédikációban! A profétikus igehirdetésnek ezért lesz mindig eredménye és következménye! Nem szabad lemondani a prédikáció hatásáról – sőt, azon kell csodálkoznunk, ha nem kísérik üdvözítő eredmények a Krisztusról szóló bizonyágtételt – figyelmeztet Spurgeon.

4. Az élő igehirdetés konkrét és gyakorlatias:

Az igehirdetés nem száraz, tantételeket mereven és szaknyelven tálaló előadás! A gyülekezet tagjai azért jönnek prédikációt hallgatni, hogy konkrét kérdéseikre, valós problémáikra kapjanak választ és megoldást, hogy szükségük töltessenek be, hogy gyászukban vigasztalódjanak vagy hitükben növekedhessenek. Ezért az igehirdetésnek mindig személyhez szólónak kell lennie, elég egyszerűnek ahhoz, hogy mindenki megérthesse és meg is valósíthassa az életében, de elég mélynek ahhoz, hogy a Biblia minden fontos igazsága beleférjen. Sajnos, el kell ismernünk, olyan igehirdetés nincs, ami minden jelenlévő minden problémájára választ tudna adni, így az igehirdető feladata dönteni a legsürgősebben orvosolandó dolgok felől. A végső választást azonban bízzuk az Úrra, és ha buzgón figyelünk és imádkozunk, Ő vezetni fogja felkészülésünket.

AZ ÉLŐ IGEHIRDETÉS ALKOTÓELEMEI:

Tanít

Evangéliumot hirdet

Döntésre és cselekvésre késztet

1. Az élő igehirdetés tanít:

Minden prédikációban legyen egy nagy adag tanítás, azaz valamilyen erőteljes keresztyén igazság kifejtése, magyarázata és alkalmazása! Újból Spurgeonra idézem: Mi nem azért foglaljuk el a szószéket, hogy beszédgyakorlatokat tartsunk, hanem mert tanítást akarunk adni a legfontosabb dolgokról... ezért nincs bocsánat számunkra, ha a prédikációnknak nincs erőteljes tartalmi mondanivalója! Azokról az alapigazságokról, amelyekre keresztyén hitünk felépül, beszélni kell, sőt, azok elhallgatása vagy elhomályosítása egyenesen bűn! A tanításnak biblikusnak, megmagyarázottnak és konkrétan megvalósíthatónak kell lennie, hogy úgy senki ne távozzon el az igehirdetésről, hogy nem értette meg Isten beszédét, vagy bár megértette, de fogalma sincs, hogy mihez kezdhet vele.

2. Az élő igehirdetés evangéliumot hirdet:

Minden prédikációban benne kell foglaltatnia Isten egész üdvtervének! Emlékeztetnie kell arra, hogy az ember bűnös, hogy szüksége van az újjászületésre, hogy ennek egyetlen útja a golgotai kereszt, ahol Jézus Krisztus elhordozta bűneink büntetését, hogy feltámadt és elküldte a Szent Lelket, hogy elvezéreljen bennünket minden igazságra, hogy a hitnek növekednie kell, míg be nem teljesedik az örök életben. Keresztyén prédikáció nem lehet Krisztus nélkül, mert ha nem Rá mutat, úgy nem keresztyén! De nem lehet az embert kihagyva sem beszélni Krisztusról, mert úgy mi maradunk ki az üdvösségből, és akkor ugyan kinek prédikálunk? Tehát minden igehirdetésnek a teljes üdvösséget kell kinyilatkoztatnia: mert Krisztus a kezdet, Ő a válasz, Ő a példa és Ő a vég! Jegyezzük meg: úgy kell prédikálnunk, hogy ha valaki csupán egyetlen alkalomra tér be, hogy meghallgasson egy igehirdetést, akkor abból az egyből is megismerhesse és megérthesse azt, amit Isten Krisztusban érette elvégzett.

3. Az élő igehirdetés döntésre és cselekvésre késztet:

Miután Isten szólt és kinyilatkoztatta magát, az ember nem maradhat változatlanul olyan, mint amilyen volt. Jézus Krisztus evangéliuma a változás: a megszentelődés. Istennel közösségben el kell hagynunk a bűnt, és mindent, ami ahhoz tapad, és fel kell öltöznünk az új embert, a krisztusi természetet és indulatot, hogy egyre inkább hasonlatossá váljunk Őhozzá. Ezt készíti elő az igehirdetés. „A hit hallásból van” – a Krisztusról szóló bizonyágtétel célja az, hogy elvezessen magához Krisztushoz. Ezért a prédikáció döntésre és válaszra késztet – nem érheti be enélkül. Az az igehirdetés, amely nyomán semmi nem változik, céltévesztett és erőtlen. Mert az Isten szavának nem lehet ellenállni: a bűnös megtér vagy megszegyenülve elvész. A megfáradt elindul, vagy még mélyebbre süpped. A beteg meggyógyul vagy meghal. „Isten Igéje nem tér vissza dolgavégezetlenül...” Isten nem azért szól, hogy mi végighallgassuk, és utána csináljunk mindent ugyanúgy tovább. Ő választ vár – és az élő prédikáció válaszra kényszerít. Beszéljünk ezekről a válaszokról és a következményeiről világosan és konkrétan – és várjuk, hogy beszédünknek legyen következménye!

AZ ÉLŐ IGEHIRDETÉS SZÜKSÉGES FELTÉTELEI:

Személyes tusakodás a prédikáció elkészítéséért

Személyes átélésből fakadjon

Szívből és szívvel szóljon

1. Személyes tusakodás a prédikáció elkészítéséért:

Úgyis megfogalmazhatnánk: az eredményes prédikáció megimádkozott és megdolgozott prédikáció. Meggyőződésem, hogy a feladat komolyságához méltatlan és elégtelen a készülés nélküli vagy összecsapott prédikáció! Minél komolyabban veszi valaki a munkáját, annál többet dolgozik vele, és minél értékesebb vagy minél több függ tőle, annál inkább ügyel a legapróbb részletekre is. Mit mondhatnánk akkor a Mindenható Isten szavának tolmácsolására, amitől emberek lelkének örök sorsa függ! Az élő igehirdetés előkészítése komoly tusakodás: imádság a textusért, a hallgatókért, az igeszólóért, az áldásért, a kegyelemért! De ugyanakkor komoly emberi munka is: az igeszakasz értelmezése, a prédikáció megtervezése, megírása sok időt és energiát igényel. És minél komolyabban veszi valaki ezt a feladatot és megbízatást, annál többet! Hosszasan a semmiről lehet prédikálni mindenféle előkészület nélkül, de a rövid és velős mondanivalót alaposan ki kell dolgozni! A prédikációt legelőször az elkészítésére szánt idő minősíti!

2. Személyes átélésből fakadjon!

Az ember csak arról tud hitelesen beszélni, amit maga is átélt. Ez elengedhetetlen feltétele a prédikálásnak is. Olyan ne beszéljen bűnbocsánatról, kegyelemről, újjászületésről, aki maga nem élte át, mert azzal csak ítéletet vesz magára és megbotránkoztatja hallgatóit! Viszont a prédikátor bátran meríthet példát saját megtapasztalásaiból, ezzel csak életszerűbbé és befogadhatóbbá teszi az evangéliumot. Az Úrban lehet – sőt kell is dicsekedni, hiszen ezekből a megtapasztalásokból meríthet erőt a csüggedő, a reménytelen és a hitetlen. És mivel támaszthatnánk alá jobban annak az igazságnak a működését, amiről beszélünk, mint ha elmondjuk, hogy azt mi hogyan éltük meg. Minden igehirdetés egyben személyes bizonyágtétel: nem választható el az igehirdető életétől!

3. Szívből szóljon!

Azt jelenti: szeretettel szóljon! Szíveket megnyerni ugyanis csak szívvel lehet! Aki nem sírt még a bűnösök felett, aki nem küzdött Istennel a hallgatóiért, akinek szívében nem lobog az Isten tüze, az nem fogja tudni megragadni és Krisztushoz vezetni a hallgatóit! Nincs annál borzasztóbb, mint Isten szeretetéről prédikálni közömbösen vagy egyenesen gyűlölettel a szívünkben. A szó önmagában semmit nem ér: a Lélek az, ami egyedül megelevenítheti! Ne feledjük: a legszebb dolgokat is el lehet rontani a nem megfelelő formával, viszont a legkeményebb igazságokat is elfogadhatjuk, ha mentő szeretettel mutatjuk be! Az Isten szeretet – de ha ez nem látszik az üzenetét hirdető szolgáin, akkor azok beszéde üres és hiábavaló!

AZ ÉLŐ IGEHIRDETÉS FORMAI JELLEMZŐI:

Érthető legyen

Érdekes legyen

Élénk legyen

Megfelelő hosszúságú legyen

1. Érthető legyen!

Isten legfőbb törvénye a rend, s ezt éppen Isten követéinek nem szabad figyelmen kívül hagyniuk! Aki az emberekre hatást akar gyakorolni, annak mindenekelőtt érthetővé és világossá kell tennie mondanivalóját. A jó igehirdetés erénye az áttekinthetőség – ezt segíti a logikusan felépített szerkezet és a vázlat. A hallgatók az egymásból fakadó, rendszerezett dolgokat könnyebben fejben tudják tartani, és könnyebben meg is értik, mint az összefüggéstelen igazságokat. Törekedni kell tehát arra, hogy a prédikáció elejétől a végéig követhető és logikus pontokban haladjon. Legyen felvezetése, célja és központi gondolata, de legyen ez a gondolat részletesen és több oldalról kifejtve, legyen foglalata és gyakorlati haszna.

2. Érdekes legyen!

Az embereket az ragadja meg, amiben ők is érdekelve vannak, és ami a mindennapi életüknek része. Fontos feladata a prédikátornak az érdeklődés felkeltése és megtartása, aminek eszköze lehet a humor, a meglepetés, de mindenek előtt az illusztrálás, azaz a szemléletesség. Thomas Fuller mondja: Az alapvető tanítások az oszlopok a prédikáció épületében, a példázatok azonban az ablakok, melyek fényt bocsátanak be az épületbe. Ilyen példákat találhatunk az újságokban, a televízióban, az utcán, a természetben vagy a tudományban – mindezekkel bele tudjuk vinni a hétköznapi életbe azokat az igazságokat, amelyeket egyébként csak a Bibliában olvashatunk. Viszont ügyelnünk kell, nehogy a sok példa legyen a hangsúlyos: ne váljon az igehirdetés komoly tanítás nélküli „sztorizássá”. Kéthárom illusztrációnál többet egy igehirdetésben ne alkalmazzunk.

3. Élénk legyen!

Nekünk a gyülekezet legkomolyabb, őszinte, éber és kitartó figyelmére van szükségünk, a legfiatalabbakétól a legöregebbekéig! Úgy kell prédikálni, hogy az érdekes legyen a figyelemre! A prédikátor beszéde semmiképp ne legyen monotonon: beszéljen váltakozva erősen és gyengén, magasan és mélyen, gyorsan és lassan, ünnepélyesen és egyszerűen, mindig természetesen, de semmiképp ne egyhangúan!

4. Megfelelő hosszúságú legyen!

Ez vonatkozik a tartalomra és az időre egyaránt. Meg kell tanulnunk, hogy nem lehet mindent belezsúfolni egyetlen prédikációba! Ami pedig az időt illeti, a prédikáció ne legyen túl hosszú. A tapasztalat szerint az ember folyamatosan 20-40 percet tud intenzíven figyelni, azután már gondolatai elkalandoznak, és nehezen tudja követni a gondolatmenetet. Ezt tartsuk figyelembe! Nem a hosszú igehirdetés a jó, hanem a tartalmas és formáló!

TheoLogion Kiadó, 2004.